

Lied van Hadewich - toelichting

De ware minnaar geeft zich helemaal aan de minne en laat zich niets gelegen aan de kritiek van hen die niet in dienst van de minne staan (strofen 1-5). Hij is een ridder die door zijn onverschrokkenheid voorspoed in de minne verwerft (strofen 6-7). De vreemden, die terugschrikken voor de pijn van de minnedienst, begrijpen hier niets van, en men zou de minne tekort doen als men het hen zou proberen uit te leggen (strofen 8-9). Het lied eindigt met de wens dat God de koene minnaars aan zijn wonderen deelachtig mag maken (strofe 10).

1. De eerste strofe bevat meteen de centrale thematiek van dit lied. Ondanks de lente - *Oec* (vs. 3) heeft hier een tegenstellende betekenis - zullen de minnaars zware kritiek te verduren krijgen. In de tweede helft van de strofe getuigt de 'ik' hoe zij zich desondanks helemaal overgeeft aan de allesbedwingende macht van de minne: alleen de minne kan haar heil brengen.

Deze twee thema's worden in het vervolg van het lied met elkaar in verbinding gebracht. Het motief dat men zich graag aan de *bande* van minne overgeeft (vs. 7-8), is ongetwijfeld afkomstig uit de minnelyriek, waar deze gedachte vaak voorkomt.

Maar tegelijk is Hadewijchs *bant*-metaforiek zeker ook geïnspireerd door Richard van Saint-Victors *caritas ligans*, 'de liefde die bindt', de tweede graad in diens *De quattuor gradibus violentae charitatis* ('Vier graden van liefdesgeweld'): wie door minne gebonden is, kan zijn aandacht op niets anders richten.

2-3. In de strofen 2 en 3 komen de twee centrale thema's van de eerste strofe één voor één aan bod. Strofe 2 werkt de gedachte uit van de verzen 3-4, dat wie zich door minne laten beheersen, met de bedilzucht van de vreemden af te rekenen zullen hebben (vs. 9-12). Maar onmiddellijk wordt er aan toegevoegd dat de bemoeienissen van deze laatsten tevergeefs zullen blijken (vs. 15-16).

Strofe 3 komt terug op het thema van de volledige overgave aan de minne uit de tweede helft van strofe 1. Maar wat daar in de eerste persoon werd gezegd, wordt hier geformuleerd als een algemene les in de derde persoon: wie de hoge minne wil dienen, moet zich helemaal geven (vs. 17-20).

De tweede helft van de strofe herhaalt dezelfde boodschap, maar nu op een negatieve wijze: wie ook maar enigszins tekortschiet, zal de minne nooit beheersen (vs. 21-24). Merk op hoe Hadewijch via dit spel van de variërende herhaling aan begin- en eindvers van strofe 3, die op het eerste gezicht aan elkaar tegengesteld lijken, dezelfde betekenis toekent: wie minne dient (vs. 17), zal haar meester blijken (vs. 24).

4-5. In strofe 4 verschijnt de 'ik' opnieuw, en worden de twee thema's voor het eerst met elkaar verbonden: ze smeekt de minne dat het haar voldoening mag geven dat ze voor haar pijn lijdt tot de dood (vs. 29-31) en dat ze zich over dit leed in de minnedienst bij de vreemden niet beklagt (vs. 32). De uitleg van dit laatste vers volgt in strofe 5: wie buiten de minne blijft en haar niet ervaart, is immers niet in staat te begrijpen wat de minnedienst inhoudt. Wie de vreemden toch over de minne spreekt, doet haar tekort.

6-9. In strofe 6 kan de 'ik' nu andere minnaars het advies geven te doen wat zij blijkens strofe 4 zelf al deed: zich volledig over te geven aan de minne zonder zich door bedillers te laten afleiden. Juist in die totale overgave ligt immers de vrijheid.

Het gebruik van het woord *avonture* in vs. 39 heeft de sfeer van het ridderschap opgeroepen. De ware minnaar is als een ridder die met grote strijd lust op de tegenstander afstormt (vs. 44).

Deze metaforiek wordt in de volgende drie strofen (7-9) uitgewerkt, waarin de minnedienst met een 'joute', een steekspel, vergeleken wordt, waarin men in volle galop en met gestrekte lans op de tegenstander toerijdt: zoals de ware ridder zich dan niet inhoudt, en eer verwerft, zo wordt ook de ware minnaar, die zich volop aan minne geeft, de minne waard (strofe 7). Daarentegen beseffen degenen die bevreesd zijn niet hoe groot de beloning is van degenen die bereid zijn zware slagen te ontvangen (strofe 8). Hen blijft de grote rijkdom verborgen die geschonken wordt aan wie het vijandelijk treffen niet schuwt, aan wie zich overgeeft aan de *orewoet*, aan de allesverterende min-nerazernij (strofe 9).

10. Het lied eindigt met de wens dat God degenen die tot alles bereid zijn om de minne te bevredigen de *wise wondere* vande minne moge doen kennen: wonderen, omdat ze door het menselijke verstand niet te bevatten zijn.